

SPOMEN-KNJIGA

STODVADESETPETOGODIŠNJICE HRVATSKOG INŽENJERSKOG SAVEZA

priredio
Jure Radić

Zagreb, 2003.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 62(497.5) (067.5)
061.23(497.5):62>(067.5)

SPOMEN-knjiga stodvadesetpetgodišnjice
Hrvatskog inženjerskog saveza / priredio
Jure Radić. - Zagreb : Hrvatski
inženjerski savez, 2003.

Bibliografija.

ISBN 953-97672-2-9

I. Radić, Jure
I. Hrvatski inženjerski savez (Zagreb) - -
Spomenica

431212043

SPOMEN-KNJIGA

STODVADESETPETOGODIŠNJICE HRVATSKOG INŽENJERSKOG SAVEZA

priredio
Prof. dr. Jure Radić

HIS
Zagreb, 2003.

Izdavač: *Hrvatski inženjerski savez, Zagreb,
Berislavićeva 6*

Za izdavača: *Davor Rajčić*

Tehnički urednik: *Milivoj Mervar*

Računalna obrada teksta: *Željka Pačarić
Štefica Kanušić*

Tisak: *mtg-topgraf – Velika Gorica
Tiskano u prosincu 2003.*

SADRŽAJ

PREDGOVOR	str. 9
-----------------	--------

I DIO – DJELATNOST HRVATSKOG INŽENJERSKOG SAVEZA OD 1878. DO 2003.

1. UVOD	13
2. OSNUTAK KLUBA INŽINIRAH I ARHITEKTAH	19
2.1. Priprema za osnivanje kluba	19
2.2. Osnivačka skupština	21
2.3. Ing. Kamilo Bedeković – prvi predsjednik kluba	24
2.4. Prva pravila Kluba inženirah i arhitekata u Zagrebu	24
3. PRVA DESETLJEĆA SAMOSTALNOGA RADA	27
3.1. Djelatnost kluba prvih godina	30
3.2. Prerastanje kluba u društvo i njegov rad	34
3.3. Pravila društva inženira i arhitekta u Hrvatskoj i Slavoniji	41
3.4. Rad potkraj devetnaestog stoljeća	46
3.5. Srebrni jubilej društva	48
3.6. Društvo početkom dvadesetog stoljeća	56
4. POKRETANJE TEHNIČKOGA ŠKOLSTVA U HRVATSKOJ	61
5. RAD INŽENJERSKE UDRUGE OD 1919. DO 2001.	79
5.1. Razdoblje između dva svjetska rata	79
5.2. Pravila društva inženjera u Zagrebu (1940.)	84
5.3. Hrvatsko društvo inženjera tijekom drugog svjetskog rata	97
5.4. Rad društva nakon drugoga svjetskog rata	97
6. USPOSTAVA I RAD HRVATSKOG INŽENJERSKOG SAVEZA	103
7. NAKLADNIČKA DJELATNOST KLUBA	107
7.1. Rječnik njemačko-hrvatskoga tehnologičkoga nazivlja	107
7.2. Građevni pristojbenik	108
7.3. Vesti kluba inženirah i arhitekata	111
8. STATUT HRVATSKOG INŽENJERSKOG SAVEZA	115
9. LITERATURA	129

II DIO - PRILOZI ČLANICA

1.	AGRONOMI U SLUŽBI HRVATSKOME NARODU I AGRIKULTURNOJ ZNANOSTI.....	133
2.	HRVATSKI KOMITET MEĐUNARODNOG VIJEĆA ZA VELIKE ELEKTRIČNE SISTEME HK CIGRÉ.....	139
3.	HRVATSKI ELEKTROINŽENJERSKI SAVEZ - HELIS	151
4.	DJELOVANJE HRVATSKOG SAVEZA GRAĐEVINSKIH INŽENJERA	155
5.	GRAĐEVINAR – sljednik graditeljskih časopisa	161
6.	DJELATNOST GRAĐEVINSKIH KONSTRUKTORA U HRVATSKOJ	171
7.	GEODEZIJA U HRVATSKOJ OD 1878. DO 2003. GODINE	191
8.	HRVATSKO DRUŠTVO ZA GORIVA I MAZIVA - GOMA	213
9.	HRVATSKO DRUŠTVO KEMIJSKIH INŽENJERA I TEHNOLOGA HDKI	221
10.	HRVATSKO DRUŠTVO ZA KVALITETU	227
11.	HRVATSKO DRUŠTVO ZA MEHANIKU (1952-2003)	239
12.	HRVATSKA UDRUGA ZA MEHANIKU STIJENA	255
13.	HRVATSKA UDRUGA ZA MEHANIKU TLA I GEOTEHNIČKO INŽENJERSTVO (HUMTGI)	267
14.	HRVATSKO MJERITELJSKO DRUŠTVO – HMD	277
15.	HRVATSKA METALURGIJA – PROŠLOST, SADAŠNJOST, BUDUĆNOST	293
16.	UTJECAJ HRVATSKE UDRUGE NAFTNIH INŽENJERA I GEOLOGA NA RAZVOJ TEHNOLOGIJE PROIZVODNJE NAFTE I PLINA U REPUBLICI HRVATSKOJ	309
17.	POVIJEST RAZVOJA TEHNOLOGIJE ISTRAŽIVANJA, RAZRADE, BUŠENJA I PROIZVODNJE NAFTE I PLINA	315

18.	HRVATSKO DRUŠTVO ODRŽAVATELJA 1977-2003	327
19.	DRUŠTVO ZA KULTURU PEJZAŽA – DKP	349
20.	OD STRUČNE KOMISIJE INŽENJERA I TEHNIČARA PLASTIČARA DO DRUŠTVA ZA PLASTIKU I GUMU	353
21.	UDRUGA ZA PROMICANJE ZAŠTITE LJUDI U RADNOJ I ŽIVOTNOJ OKOLINI – UPZ	365
22.	DJELOVANJE UDRUGE HRVATSKIH RUDARSKIH INŽENJERA (1948.-2003.)	369
23.	HRVATSKI STROJARSKI I BRODOGRAĐEVNI INŽENJERSKI SAVEZ - HSBIS	381
24.	HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO U ULOZI RAZVOJA ŠUMARSTVA I PRERADBE DRVA	387
25.	HRVATSKI TEKSTIL – RAZVITAK, SADAŠNJE STANJE I BUDUĆNOST	399
26.	HRVATSKO VAKUUMSKO DRUŠTVO	415
27.	PRIKAZ DJELATNOSTI HRVATSKOG DRUŠTVA ZA ZAŠTITU MATERIJALA	425

PREDGOVOR

Ova Spomen-knjiga Hrvatskog inženjerskog saveza pripremljena je sa željom da na prikladan način obilježimo stodvadesetpetu obljetnicu naše inženjerske udruge. Moglo bi se reći da na taj način nastavljamo tradiciju po kojoj se svakih četvrt stoljeća udruga podsjeća svoga prijeđenoga puta, ponosno ističe uspjehe i gradi planove za buduća vremena.

Tako je bilo prvi put 1903. kad je još uvijek relativno malobrojno ali izvrsno organizirano i u širokoj javnosti tada poznato i prisutno društvo proslavilo svoj srebrni jubilej. O njemu svjedoči uzorno uređena spomen-knjiga koju je priredio tadašnji predsjednik društva Julijo pl. Stanisavljević. Ona sadrži prikaz dotadašnjeg rada društva i pripoćenja koja su njegovi vodeći članovi iznjeli tijekom proslave.

Slično je bilo i 1928. godine za zlatnog jubileja. Iako tada društvo nije bilo samostalno nego utopljeno u inženjersko udruženje tadašnje monarhije proslava je održana. Tim je povodom tadašnji prvi tajnik Božidar Ribić napisao skromnu spomen-knjigu, u kojoj na ukupno 54 stranice svjedoči o tom važnom povijesnom trenutku i dotadašnjem razvitku udruge.

Ni proslave ni spomen-knjige nije bilo jedino za sedamdesetpetu obljetnicu. Vremena nakon drugoga svjetskog rata očito nisu bila sklona «muzama».

Stota obljetnica 1978. obilježena je na najvišoj mogućoj razini sukladno ondašnjim vremenima, uz pokroviteljstvo predsjednika države, i uz odgovarajuću spomen knjigu, koja je – istina – izišla dosta kasnije, a koju je pripremio tadašnji predsjednik Većeslav Radauš. I ona slično prethodnima prikazuje povijest udruge u prvom dijelu, a događanja na proslavi i sažetke iznjetih referata u drugom. Dio fakata i sudova iz te knjige valja uzimati s rezervom jer već i površni čitatelj brzo će uočiti da odišu jakom i neskrivenom ideološkom obojenošću.

I konačno uspostavom suverene Republike Hrvatske kad je Hrvatski inženjerski savez ponovno postao samostalna udruga, kad može potpuno slobodno, bez predrasuda i bez strahova prosuđivati sva razdoblja svoje povijesti već je bilo pokušaja da se ta povijest temeljitije istraži i vrednuje. S tog je gledišta značajan doprinos dao Marijan Brezinščak koji je započeo pripremati temeljitu i opsežnu spomen-knjigu prigodom 115. obljetnice saveza. No, budući da, zbog materijalnih razloga do te proslave nije došlo, njegov je rad objavljen kao prvi svezak očito zamišljenog šireg djela. Tome valja pridodati i knjigu objavljenu u povodu 120. obljetnice, prije pet godina, a koju je pripremio tadašnji potpredsjednik društva Mladen Boršić.

Imajući ispred sebe i proučavajući povijest nastanka tih knjiga uvidio sam da su se autori sretali sa sličnim problemima: nedostatak sredstava, slabo razumijevanje za njihov rad, kratki rokovi za dovršetak posla, te nedostatan i prilično neuređen arhiv društva. S druge pak strane

uočio sam da se, a to je i logično, svako sljedeće djelo oslanja na ono prethodno, pa preuzimajući podatke prenosi i ponavlja pogreške do kojih je došlo omaškom ili nedostatkom podataka.

Stoga sam ovu knjigu želio prirediti na temelju izvornih podataka, pa sam uz pomoć vrijednih suradnika došao i do onih zapisnika o radu društva za koje prethodne knjige tvrde da ne postoje. Tako je bilo moguće da najveći dio podataka, u prvom dijelu knjige u kojem je prikaz rada udruge kroz proteklih stovadesetpet godina bude provjeren u postojećim sačuvanim zapisnicima i zabilješkama. Nažalost nikakvog takovog dokumenta koji se odnosi na razdoblje drugoga svjetskog rata nismo pronašli, a za ostalo vrijeme premda je u nekim godinama bilo dosta događanja spomenuli smo samo neka, najvažnija.

Već dosta dugo, više od pola stoljeća, sva osnovna aktivnost udruge odvija se u strukovnim i višedisciplinarnim društvima pa je prirodno da smo željeli, a nadam se na prikladan način i uspjeli da ova knjiga u svojem drugom dijelu ocrti i njihov rad. Od 27 drugoga samo dvije se nisu odazvale našem višekratnom nastojanju da budu prikazane u ovoj knjizi. Ta činjenica zasigurno ne pokazuje da te udruge ništa nisu radile, ona je samo slika njihova trenutnog vodstva. Ali velika većina udruuga koje tvore današnji Hrvatski inženjerski savez prikazujući svoj rad te djelatnost i postignuća struke u Hrvatskoj u proteklom razdoblju doprinjela je cjelovitoj vrlo uspješnoj slici naše tehnike.

Jedini problem, koji je nakon toga preostao, bilo je kratko vrijeme u kojem je ova knjiga pripremljena. Nipošto nismo htjeli obilježavanje godišnjice ne održati u godini u koju spada, a još manje da spomen knjiga ne bude gotova do dana proslave. Stoga su preskočeni mnogi logični urednički poslovi, lektura, dostatna korektura, pa molimo čitatelje da to uvažavaju i da nam pogreške koje su zbog toga nastale oprostite.

Uzor za ovu knjigu je bila ona prva, Stanisavljevićeva, s dvadesetpete obljetnice kojoj se približavamo i opremom knjige, nastojeći i na taj način poštivati naše korjene.

Želeći i ovom knjigom iskazati divljenje, počast i poštovanje svim pojedincima i naraštajima hrvatskih inženjera koji su utemeljili našu udruhu i doprinosili njenu rastu kroz proteklih stovadesetpet godina nadam se da će i ona biti poticaj da se njen rad i ostvarenja još temeljitije istraže i opišu. Nadam se također, da će uvijek biti snage, mudrosti i poleta da HIS napreduje marno djelujući za opće dobro te svekoliki napredak tehničkih struka u Republici Hrvatskoj.

U Zagrebu, 6. prosinca 2003.

Prof. dr. Jure Radić

predsjednik

Hrvatskog inženjerskog saveza

I DIO

**DJELATNOST HRVATSKOG INŽENJERSKOG
SAVEZA OD 1878. DO 2003.**